

BULETIN INFORMATIV

Nr. 61

Sibiu, decembrie 2009

**Colectivul Institutului de Cercetări Socio-Umane Sibiu
Vă dorește Sărbători fericite și un An Nou cu sănătate și bucurii!
La mulți ani!**

Revista *Forschungen zur Volks- und Landeskunde* la 50 de ani

Institutul de Cercetări Socio-Umane din Sibiu a sărbătorit 50 de ani de la apariția primului număr al revistei *Forschungen zur Volks- und Landeskunde*, printr-o serie de manifestări organizate în perioada 16 – 18 octombrie a. c., sub denumirea: *Transilvania și minoritatea germană*. Evenimentul a fost sprijinit de Guvernul României, prin Departamentul pentru Relații Interetnice.

După deschiderea sesiunii de către directorul I.C.S.U., prof. dr. Paul Niedermaier - membru corespondent al Academiei Române, acesta a citit mesajul de salut al vicepreședintelui Academiei Române, acad. Dan Berindei (pe care îl redăm la final). Au urmat cuvintele de salut adresate participanților aflați în sala festivă a Facultății de Teologie Evanghelică, de către personalități ale vieții culturale, științifice și teologice, au evocat momente de referință din istoria revistei, înainte și după 1989, Prof. dr. Gerhard Konnerth, Dr. h. c. Joachim Wittstock, Horst Klusch, Prof. dr. Zeno-Karl Pinter.

Despre peisajul publicistic de limbă germană, au susținut comunicări dr. Gudrun –Liane Ittu: *Publicațiile germane din România socialistă, un mijloc de păstrare a identității etnice* și Prof. dr. Hans Klein : *Comunicare și publicistică cenzurată în Biserica Evanghelică C. A. din România în perioada dictaturii comuniste*.

Sesiunea de comunicări științifice, s-a desfășurat pe mai multe secțiuni, după cum urmează:

Secțiunea Istorie, Arheologie

Drd. Alexandru Sonoc, drd. Mihai Chiriac (Sibiu), *Un monument roman din biserica fortificată de la Dealul Frumos (jud. Sibiu)*; Dr. Maria Emilia Crîngaci Țiplic (Sibiu), *Cruciadele, Ungaria și valurile de colonizare a „sașilor” în sudul Transilvaniei*; Dr. Tudor Sălăgean (Cluj-Napoca), *Comunități germane în nordul Transilvaniei voievodale (comitatele Dăbâca, Cluj și Turda) în secolele XII–XIV*; Prof. dr. Zeno-Karl Pinter (Sibiu), *Cercetări arheologice în Piața Mare din Sibiu*; Conf. dr. Ioan Marian Țiplic, dr. Maria Emilia Țiplic, dr. Silviu Istrate Purece (Sibiu), *Cercetări arheologice la Biserica Parohială Evanghelică C. A. din Sibiu „Bischofsloge”*; Dr. Anca Nițoi (Sibiu), *Armamentul transilvan din secolele XV–XVI – Considerații Generale*; Conf. dr. Edit Szegedi (Cluj-Napoca), *Istorie și legitimitate la Antitrinitarieni transilvăneni*; Conf. dr. Pál Judit (Cluj-Napoca), *Începuturile desființării autonomiei săsești după Compromisul de la 1867*; Drd. Mariana Vlad (Sibiu), *Despre denumiri și localități din Transilvania secolului al XVIII-lea în Ridicarea Iosefină*; Dr. Constantin Ittu (Sibiu), *Tratate de heraldică și genealogie din colecția de carte veche a Bibliotecii Brukenthal*; Conf. dr. Valeria Șoroștineanu (Sibiu), *Sibiul și Mitropolia Ortodoxă. Percepții, modele și sensibilități*.

Secțiunea Istoria Culturii

Dr. Daniela Dâmboiu (Sibiu), *Iconografia veșmintelor liturgice din perioada anterioară Reformei religioase. Studii comparative cu piese din colecțiile Muzeului Național Brukenthal*; Dr. Valentin Mureșan (Sibiu), *Pictura lui Nicolas Poussin și peisagistica germană și Austriacă din sec. XVII–XVIII*; Dr. Maria Ordeanu (Sibiu), *Kazinczy Ferencz, călător în Transilvania*; Dr. Doina Filimon Doroftei (București), *Aspecte ale utilizării adjectivelor calificative în inscripțiile funerare săsești în limba latină*; Dr. Nadia Badrus (Sibiu), *Redefiniri identitare la germanii din România în anii '40*; Liliana Popa (Sibiu), *Cenzura tipăriturilor în Imperiul habsburgic în general și în Transilvania, în special, în ultima parte a secolului al XVIII-lea*; Dr. Gabriela Panțel (Sibiu), *Aspecte ale multiculturalității transilvănene la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea*.

Secțiunea Etnologie

Prof. dr. Ilie Moise (Sibiu), *Cultura și civilizația tradițională românească în paginile revistei „Forschungen zur Volks- und Landeskunde”*; Prof. dr. Corneliu Bucur (Sibiu), *Cine sunt sașii și ce vor ei, astăzi?*; Dr. Rodica Ciobanu, Dorin Sandu (Sibiu), *Un reprezentant de seamă al germanilor din România, August Roland von Spiess, ocrotitor al naturii*; Dr. Irmgard Sedler (Germania), *Port popular și modă. Costumul „Jungsächsisch“*

și anii '20; Maria Bozan (Sibiu), *Călători sași pe alte continente în secolul al XIX-lea: contribuții și valorificări etnomuzeologice*; Dr. Claus Stephani (Germania), *Povestitori populari și forme de povestire la unele grupuri de populație din Nordul Transilvaniei – români, țipseri și evrei. O retrospectivă comparativă*; Andreea Buzaș (Sibiu), *Documente despre minoritatea germană păstrate în Arhiva de folclor a Asociației Folcloriștilor și Etnografilor din județul Sibiu*; Karla Roșca (Sibiu), *Valorificarea unor colecții de ceramică. Proiectul volumului „Ceramica de breaslă, habană și manufacturieră din Transilvania”*; Ana Grama (Sibiu), *'Despărțanii' la românii transilvăneni în anul 1799*.

Secțiunea Știință și comunicare. *Forschungen zur Volks- und Landeskunde* la 50 de ani

Conf. dr. Vasile Ciobanu (Sibiu), *Istoria germanilor din România în revista „Forschungen zur Volks- und Landeskunde” (1959–2008)*; Dr. Annemarie Weber (Gundelsheim /Germania), *Termenul „rumäniendeutsche Literatur” (literatura germană din România) – un concept al revistei „Forschungen zur Volks- und Landeskunde”*; Dr. h. c. Joachim Wittstock (Sibiu), *Harald Krasser, un colaborator al Institutului Academiei din Sibiu și al revistei „Forschungen zur Volks- und Landeskunde”*; Dr. Lidia Gross, dr. Stelian Mândruț (Cluj-Napoca), *Istorici clujeni, colaboratori la „Forschungen zur Volks- und Landeskunde” (1959–2007)*; Horst Klusch (Sibiu), *Reacții culturale în lanț din anul 1979*; Manfred Wittstock (Sibiu), *Scenografiile Teatrului German din România (1933–1944)*.

Mesajul domnului academician Dan Berindei, vicepreședintele Academiei Române

Domnului Paul Niedermaier – membru corespondent al Academiei Române,
Director al I.C.S.U. Sibiu

Stimate și iubite Domnule Coleg,

Aș fi ținut foarte mult să fiu alături de Dvs. și de membrii I.C.S.U. din Sibiu, cu ocazia împlinirii a 50 de ani de ființare a revistei „Forschungen zur Volks- und Landeskunde”. Nu este doar o împlinire festivă, ci este și un moment de bilanț. Revista dvs. este o punte de legătură între români și germani, între România și Germania. Timp de o jumătate de secol, continuând vechea tradiție a revistei „Archiv des Vereins für Siebenbürgische Landeskunde”, cu apariție centenară, revista a jucat un rol însemnat, apariția ei reprezentând și un semnal de recunoaștere în 1959, chiar din partea unui regim totalitar, a rolului însemnat pe care îl aveau în România conlocuitorii sași. Cu atât mai mult, astăzi, după eliberarea din decembrie 1989 și integrarea României în structurile euroatlantice, revista dvs. îndeplinește funcții însemnate.

Întreaga mea viață am avut o prețuire deosebită și multă simpatie pentru sașii transilvăneni, pe care îi consider una din componentele cele mai de seamă ale Transilvaniei și implicit ale României. Sașii au fost și sunt locuitori ai Transilvaniei, dar, în același timp, prin harnica și destoinica lor activitate au fost deseori prezenți și dincoace de munți. Personal, ca președinte, timp de 13 ani, al Secției de Științe Istorice și Arheologice, am susținut activitatea Institutului dvs., pe care-l consider una din unitățile cele mai importante ale Academiei Române. Totodată, consider că el trebuie să-și păstreze și funcțiile de instituție de expresie germană, atât pentru a urma o tradiție și a răspunde unei necesități firești a minorității germane, dar și ca punte între lumea românească și cea germană. Prin întreaga sa activitate, Institutul a răspuns și răspunde misiunii sale.

În numele conducerii Academiei Române, vă adresez toate urările de bine și de fructuoase împliniri. La mulți ani „Forschungen zur Volks- und Landeskunde” și harnicului și eficientului Institut de Cercetări Socio-Umane din Sibiu!

Sesiunea de Comunicări Științifice a I. C. S. U. Sibiu

În data de 10 decembrie a. c., I.C.S.U. Sibiu a organizat sesiunea anuală de comunicări științifice: *Științele socio-umane la începutul mileniului III*. Au participat cercetători, profesori, cadre universitare, muzeografi, istorici din instituțiile de profil ale județului nostru și din țară. Reproducem din titlurile comunicărilor:

Arheologie, Istorie Antică și Medievală

Alexandru Gh. Sonoc Muzeul Național Brukenthal) *Câteva considerații despre motivul fiarei devoratoare și al reprezentărilor Infernului intestinal în sudul Transilvaniei în epoca dominației romane în Dacia*; dr. Ioan Marian Țiplic, *Gesta Hungarorum: ... De Terra Ultrasilvana*; dr. Ioan Albu, *Piatra funerară a lui socius Pantaleo din Bistrița*; dr. Maria-Emilia Crîngaci Țiplic, „*Cel mai puternic între sașii de pe vremea aceea*”, *Gaan de Ocna Sibiului*; dr. Florin Stănescu, dr. Petre Beșliu, *Contribuții ale arheometriei la arheologia Bisericii Azilului din Sibiu*; dr. Alexandru Dumbravă, *Branul în stăpânirea domnilor Țării Românești (1406-1419)*; Alexiu Tatu, *Preliminarii la o atestare documentară. Studiu de caz*; Mariana Vlad, *Despre rețeaua drumurilor din Transilvania în Ridicarea Iosefină (1763–1787)*.

Istorie Modernă și Contemporană

Dr. Dan Dumitru Iacob, *Repere privitoare la situația demografică a orașului Siret (secolele XIV – XX)*; Daniel Crețu, *Proclamarea Regatului român și atitudinea Marilor Puteri*; Liliana Popa, *Mărturii documentare sibiene despre Marea Unire*; dr. Horia Bozdoghină, *Dimensiunea religioasă a antisemitismului cuzist*; dr. Vasile Ciobanu, *Constituirea contraelitei naziste în rândurile germanilor din România interbelică*; Lucian Robu, *Imaginea României în articolele ziaristului american George Bailey și reacția lui Gheorghe Gheorghiu-Dej. Considerații*; dr. Nadia Badrus *Migrația externă pentru muncă și impactul ei asupra societății românești*; dr. Anda-Lucia Spânu, *Istoriografia românească și cercetarea fenomenului colecționării*.

Etnologie

Dr. Ilie Moise, *Statutul etnologiei în sistemul educațional românesc*; dr. Corneliu Bucur, *O provocare de anvergură: definirea identității multicultural-istorice (de esență europeană) a patrimoniului etnocultural transilvănean. Organizarea Muzeului Civilizației Transilvane ASTRA*; Ana Grama, *Românce din sate sud-transilvane înfruntând cătane împărătești (1855)*; dr. Sigrid Haldenwang, *Cu privire la lexemele „pomană”, „minune” și „minunatic” în graiurile săsești din Transilvania*; Maria Bozan, *Un proiect muzeografic comemorativ: Personalități române afirmate în plan mondial în secolul al XIX-lea: Hilarie (Bucur) Mitrea – medic, naturalist și etnograf*; Andreea Buzaș, *O provocare științifică: Nădlac 2009*.

Istoria Culturii

Dr. Daniela Dâmboiu, *Reprezentări iconografice ale Sfintei Barbara pe lucrări de artă plastică și decorativă transilvănene din colecțiile Muzeului Național Brukenthal*; dr. Constantin Ittu, *Teorie heraldică din secolul al XVII-lea sub pana lui Philip Jakob Spener*; dr. Valentin Mureșan, *Reeditarea unui catalog de artă*; dr. Gudrun-Liane Ittu, *Portretele Conrad von Heydendorff-ilor*; dr. Iulia Mesea, Elena Popea, *Motive ale creației peisagiste*; Frank-Thomas Ziegler, *Brassai, un artist aproape uitat la el acasă*.

Istoria Literaturii

Dr. Gabriela Panțel, *Centenar. Eugène Ionesco, creatorul unui nou limbaj teatral*; dr. Lidia Carmen Pircă, *Polifonia eului liric în poezia Magdei Isanos*; Delia Florea, *Epitetul rar, generator de expresivitate în lirica lui Virgil Carianopol*; Raluca Drăghicescu, *De la epitet la simbol în imnele liturgice ortodoxe*.

Sociologie-Politologie

Workshop pe baza comunicărilor: dr. Dorel Morândău: *Conflictul de valori în strategiile de acțiune ale tinerilor*; dr. Felicia Morândău: *Reconstrucția sistemului de valori în comunitatea rurală*; dr. Florica Vasiliu: *Rolul valorilor și al modelelor culturale asupra politicilor publice*. Participanți: dr. Dragoș Dragoman, dr. Adina Sabina Luca, Bogdan Gheorghiiță.

I.C.S.U.S., Bdul Victoriei 40, 550024 – Sibiu
Tel.: (0269) 212604, tel./fax: 216605
e-mail: pantel@icsusib.ro; www.icsusib.ro